

**“OLIY TA’LIMDA JISMONIY MADANIYAT O’QITUVCHILARINING
PROFESSIONAL KOMPETENSIYALARINI RIVOJLANTIRISHDA
INNOVATSION METODLAR VA RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR”**

Musayev Otabek Qudratovich

Navoiy davlat universiteti

“Jismoniy madaniyat” kafedrası dotsenti p.f.f.d. (PhD)

Annotatsiya: Ushbu maqola oliy ta’lim muassasalarida jismoniy madaniyat o’qituvchilarining professional kompetensiyalarini rivojlantirishda innovatsion metodlar va raqamli texnologiyalarning samadorligini o’rganadi. Tadqiqot o’qituvchilarning nazariy bilimlari, amaliy ko’nikmalari va pedagogik refleksiyasini uyg’unlashtirishga qaratilgan. Maqolada innovatsion pedagogik yondashuvlar, interaktiv mashg’ulotlar va raqamli vositalar orqali o’qituvchilarning professional salohiyatini oshirish strategiyalari muhokama qilinadi.

Kalit so’zlar: pedagogik kompetensiya, metodik salohiyat, jismoniy madaniyat, innovatsion metodlar, raqamli texnologiyalar, interaktiv metodlar, oliy ta’lim Oliy ta’lim muassasalarida jismoniy madaniyat o’qituvchilarining professional kompetensiyalarini rivojlantirish ta’lim sifatini oshirish va o’quvchilarning jismoniy, aqliy hamda ijtimoiy rivojlanishini rag’batlantirishda muhim ahamiyatga ega. Innovatsion metodlar va raqamli texnologiyalar o’qituvchilarga darslarni samarali va interaktiv tashkil etish imkonini beradi.

Kompetensiyaviy yondashuv esa o’qituvchining nazariy bilimlari, amaliy ko’nikmalari va pedagogik refleksiyasini uyg’unlashtirib, pedagogik jarayonni optimallashtirish va o’quvchilarning individual rivojlanishini ta’minlashga xizmat qiladi. Shu maqolada innovatsion metodlar va raqamli texnologiyalarni qo’llash orqali pedagogik va metodik kompetensiyalarni rivojlantirishning nazariy va amaliy jihatlari muhokama qilinadi.

Oliy ta’lim muassasalarida jismoniy madaniyat o’qituvchilarining professional kompetensiyalarini rivojlantirish ta’lim sifatini oshirish va o’quvchilarning jismoniy, aqliy hamda ijtimoiy rivojlanishini rag’batlantirishning muhim vositasidir. Innovatsion metodlar va raqamli texnologiyalar o’qituvchilarga darslarni samarali, interaktiv va natijali tashkil etish imkonini beradi.

Pedagogik va metodik kompetensiyalar bir nechta asosiy komponentni o’z ichiga oladi. Birinchi komponent — metodik salohiyat. O’qituvchi darslarni rejalashtirish, innovatsion va interaktiv metodlarni qo’llash, o’quvchilarning faol ishtirokini ta’minlash qobiliyatiga ega bo’lishi lozim. Amaliy mashg’ulotlar, seminarlar va

treninglar o'qituvchilarga nazariy bilimlarni amalda qo'llash, yangi pedagogik texnologiyalarni sinash va professional tajriba almashish imkonini beradi.

Ikkinchi komponent — tashkiliy kompetensiya. O'qituvchi mashg'ulotlarni samarali tartibga solishi, vaqt va resurslarni optimal taqsimlashi, sport anjomlarini ishlatishi va o'quvchilarning mashg'ulotlarga faolligini oshirishi kerak. Samarali tashkiliy qobiliyat dars jarayonining sifatini oshiradi va o'quvchilarning faol ishtirokini rag'batlantiradi.

Uchinchi komponent — motivatsion va kommunikativ kompetensiyalar. O'qituvchi o'quvchilarni darsga jalb qilishi, ularni rag'batlantirishi va ijobiy pedagogik muhit yaratishi lozim. Bu kompetensiyalar o'quvchilarning mashg'ulotlarga qiziqishini oshiradi, ularni jismoniy faoliyatga faol ishtirok etishga undaydi va ijtimoiy ko'nikmalarini rivojlantiradi.

Diagnostik va baholash kompetensiyasi o'qituvchining professional salohiyatini oshirishda muhim rol o'ynaydi. O'qituvchi o'quvchilarning individual rivojlanishini baholay olishi, jismoniy tayyorgarlik darajasini aniqlashi va natijalarni tahlil qilishi kerak. Bu kompetensiya pedagogik jarayonni optimallashtirish va doimiy takomillashtirish imkonini beradi.

Innovatsion metodlar pedagogik va metodik kompetensiyalarni rivojlantirishda alohida ahamiyatga ega. Guruh ishlari, loyiha asosida mashg'ulotlar, rolli o'yinlar va onlayn platformalarda interaktiv mashqlar o'quvchilarning faol ishtirokini rag'batlantiradi, ularning o'zaro muloqotini kuchaytiradi va darslarni qiziqarli qiladi. Shu bilan birga, o'quvchilarning kreativ fikrlash va muammolarni hal etish ko'nikmalari rivojlanadi.

Raqamli texnologiyalar pedagogik jarayonning samaradorligini oshirishda muhim vositadir. Multimedia vositalari, video materiallar, onlayn resurslar va mobil ilovalar o'qituvchilarga darslarni samarali va qiziqarli tashkil etishga yordam beradi. Bu vositalar o'quvchilarning individual rivojlanishini kuzatish, natijalarni tahlil qilish va pedagogik qarorlar qabul qilishni osonlashtiradi.

Amaliy mashg'ulotlar, seminarlar va master-klasslar pedagogik kompetensiyalarni shakllantirishning muhim elementidir. Mashg'ulotlar orqali o'qituvchi nazariy bilimlarni amalda qo'llash, interaktiv metodlarni sinash va pedagogik tajribani oshirish imkoniga ega bo'ladi. Treninglar pedagogik vazifalarni muhokama qilish, yangi strategiyalarni o'rganish va hamkasblar bilan tajriba almashish imkonini beradi. Master-klasslar esa ilg'or pedagogik texnologiyalarni o'rganish va amalda qo'llash imkonini yaratadi.

Reflektiv faoliyat o'qituvchining professional rivojlanishida alohida ahamiyatga ega. O'qituvchi o'z mashg'ulotlarini tahlil qiladi, pedagogik xatolarni aniqlaydi va ish

faoliyatini takomillashtirish bo'yicha strategiyalar ishlab chiqadi. Refleksiya o'qituvchining nazariy bilimlarini amaliy ko'nikmalar bilan uyg'unlashtirishga yordam beradi, pedagogik jarayonni optimallashtiradi va dars sifatini oshiradi.

Kompetensiyaviy yondashuv, innovatsion metodlar va raqamli texnologiyalarni qo'llash pedagogik va metodik kompetensiyalarni tizimli shakllantirish imkonini beradi. Bu yondashuv o'qituvchiga darslarni samarali rejalashtirish, o'quvchilarning individual ehtiyojlarini hisobga olish, pedagogik jarayonni optimallashtirish va mashg'ulotlarni yuqori pedagogik darajada olib borish imkonini beradi. Shu bilan birga, o'quvchilarning jismoniy, aqliy va ijtimoiy rivojlanishi rag'batlantiriladi.

Natijada, innovatsion metodlar va raqamli texnologiyalarni qo'llash jismoniy madaniyat o'qituvchilarining pedagogik va metodik salohiyatini rivojlantirishda samarali vosita bo'lib, oliy ta'limda ta'lim sifatini oshirish va o'quvchilarning rivojlanishini rag'batlantirish imkonini beradi.

Innovatsion metodlar va raqamli texnologiyalarni qo'llash orqali jismoniy madaniyat o'qituvchilarining pedagogik va metodik kompetensiyalarini rivojlantirish oliy ta'lim muassasalarida ta'lim sifatini oshirish va o'quvchilarning jismoniy, aqliy hamda ijtimoiy rivojlanishini rag'batlantirishning samarali vositasi hisoblanadi. Kompetensiyaviy yondashuv o'qituvchilarga nazariy bilimlarni amaliy ko'nikmalar bilan uyg'unlashtirish, interaktiv va innovatsion metodlarni qo'llash, pedagogik jarayonni optimallashtirish va darslarni samarali tashkil etishga imkon beradi. Reflektiv faoliyat o'qituvchining professional rivojlanishini kuchaytiradi va pedagogik jarayonni doimiy takomillashtirishga xizmat qiladi. Shu bilan birga, zamonaviy texnologiyalar darslarni qiziqarli va natijali qiladi, o'quvchilarning faolligini rag'batlantiradi va ta'lim jarayonining sifatini oshiradi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Shavdirov S. A. Podgotovka budushchikh uchiteley k issledovatel'skoy deyatel'nosti // Pedagogicheskoe obrazovanie i nauka. – 2017. – № 2. – P. 109-110.
2. Shavdirov S. A. Selection Criteria of Training Methods in Design Fine Arts Lessons // Eastern European Scientific Journal. – 2017. – № 1. – P. 131-134.
3. Shovdirov S. A. Factors Influencing the Formation of Students' Competencies in Teaching Fine Arts // Inter education & global study. – 2024. – № 1. – P. 8-14.
4. Ibraimov X., Shovdirov S. Theoretical Principles of The Formation of Study Competencies Regarding Art Literacy in Students // Science and Innovation. – 2023. – T. 2. – № B10. – P. 192-198.

5. Baymetov B. B., Shovdirov S. A. Methods of Organizing Practical and Theoretical Classes for Students in The Process of Teaching Fine Arts // International Journal on Integrated Education. – 2023. – T. 4. – № 3. – P. 60-66.
6. Shavdirov S. A. Metodika formirovaniya pedagogicheskoy kompetentnosti uchiteley fizicheskoy kultury // Sovremennoe obrazovanie. – 2018. – № 5. – P. 25-32.
7. Baymetov B. B., Ibragimov X. Competency-based Approach in Teacher Professional Development // Eurasian Journal of Educational Research. – 2022. – Vol. 12. – P. 45-53.
8. Karimov A. Modern Pedagogical Technologies in Physical Education // Journal of Educational Innovation. – 2021. – Vol. 5. – P. 78-85.
9. Tursunov B., Shodiev M. Integrating Interactive Methods in Physical Education Lessons // International Journal of Pedagogy. – 2022. – № 2. – P. 112-120.

GLOBAL SCHOLARS
SCIENTIFIC PUBLISHING